

УДК 338.2:330.3

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВІДБУДОВИ ЕКОНОМІКИ
УКРАЇНИ**

**PROBLEMS AND PROSPECTS OF ECONOMY DEVELOPMENT OF
UKRAINE**

докт. екон. наук Н.Є. Каличева, Д.С. Ричков

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

D.Sc. (Econ) N.E. Kalicheva, D.S. Rychkov

Ukrainian State University of Railway Transport (Kharkov)

Третій рік «великої війни» продовжує завдавати значних збитків населенню на економіці нашої країни, повернувши розвиток всіх досягнень назад майже на 20 років та посиливши бідність. Але Україна продовжує демонструвати надзвичайну стійкість перед обличчям військової агресії та викликаних нею руйнувань, аварій, блекаутів, відтоку робочої сили тощо [1].

За прогнозами аналітиків у 2024 році темпи відновлення країни сповільняться до 3,2% з 4,8% у 2023 році через зниження врожайності та брак робочої сили. Також економічні перспективи України залишаються залежними від підтримки донорів і тривалості російського вторгнення.

Проте, незважаючи на війну, країна продовжує функціонувати [2]:

- працюють підприємства, виробництва адаптуються до нових реалій, змінюють асортимент, переносять виробничі потужності в безпечніші регіони, активно використовують цифрові технології;

- держава разом з іноземними партнерами надає соціальну підтримку незахищеним верствам населення – понад 90% людей отримують соціальні виплати без перебоїв;

- функціонують школи. Навчання дітей відбувається за очною, дистанційною або змішаною формами навчання, в тому числі в районах бойових дій;

- працюють лікарні та амбулаторії, організовано роботу мобільних аптек тощо.

Відзначимо, що враховуючи шкоду, котру завдала війна, шлях відновлення нашої країни досить довгий. Тож підтримка партнерів на сьогоднішній день є дуже необхідною, адже поточні та майбутні фінансові потреби України є величезними. Інвестиції приватного сектору та реформи, спрямовані на покращення інвестиційного клімату, матимуть вирішальне значення сьогодні та в майбутньому.

Наприкінці 2023 року загальна вартість відновлення та реконструкції

в Україні протягом наступних 10 років складе 486 млрд доларів США, що перевищує оціночні потреби в 411 млрд доларів США, які було визначено в кінці 2022 р. Таку цифру в межах програми «Оцінки збитків та потреб (RDNA3) сформував Уряд України, Група Світового банку, Європейська комісія та Організація Об'єднаних Націй [3].

За оцінками української влади, лише у 2024 році на невідкладні пріоритетні заходи з відновлення та реконструкції як на національному, так і на місцевому рівнях, з особливим акцентом на підтримку та мобілізацію приватного сектору, а також на реконструкцію житла, соціальної інфраструктури, сфери послуг, енергетики та транспорту, знадобиться приблизно 15 млрд. доларів США, з яких приблизно 5,5 млрд. доларів США вже покрито міжнародними партнерами України та її власним бюджетом, тоді як приблизно 9,5 млрд. доларів США залишаються недофінансованими [3].

Найбільше потребує оновлення житловий комплекс (17 %), транспорт (15 %), торгівля та промисловість (14), сільське господарство (12 %), енергетика (10 %), соціальний захист та забезпечення засобів до існування (9 %), а також необхідні засоби на ліквідацію наслідків вибухонебезпечних ситуацій (7%) [2].

За законами економіки після рецесії настає економічне відновлення, яке характеризується перерозподілом працівників та ресурсів із неефективних виробництв у нові сфери [4]. Це призводить до розширення інвестицій, зростання зайнятості та збільшення споживчих витрат. Досить часто зростання економіки відбувається за підтримки держави. Тож нашій країні, економіка якої наразі знаходиться в стані занепаду, необхідно проводити політику спрямовану на допомогу підприємствам, інвесторам і працівникам, стимулювати попит, знижуючи відсоткові ставки, щоб заохочувати кредитування, надавати фінансування, спрямоване на підтримку фінансових установ, яким загрожує ризик, та проводити інші заходи для стимулювання економічного розвитку.

[1] Охріменко, О., Попов, Р. (2022). Повоєнна відбудова України: потенціал та стратегія перетворень. *Економіка та суспільство*. Вип. 45. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-7>

[2] Підтримка України Групою Світового банку. URL: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/1a5c1e4a246dad4b6b7a26f4726af605-0080012024/original/Ukraine-4-pager-URK-final.pdf>

[3] Оновлена оцінка потреб України на відновлення та відбудову. URL: <https://www.worldbank.org/uk/news/press-release/2024/02/15/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment-released>

[4] Кулаковська Т.А. Циклічність як форма розвитку економіки: концептуальні погляди та сучасні особливості циклів. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 38-1. С. 11-15.